Erandioko Hiri Antolamenduko Plan Orokorra

Parte-hartze txostena

DIAGNOSTIKO-FASEA

2026ko APIRILA

TERRITORIO Y CIUDAD TAPER

Firmado digitalmente por 31599208Z MANUEL ANGEL GONZALEZ (R: U75978916)
Fecha: 2026.04.15 13:43:46 +02'00'

TAPER TERRITORIO Y CIUDAD

AURKIBIDEA

A / ONLINE INKESTA

1/ INKESTAREN DISEINUA 3

2/ PARTE-HARTZE DATUAK 6

3/ EMAITZA OROKORRAK 8

B / HERRITARREK PARTE HARTZEKO SAIOAK

4/ SAIOEN DISEINUA 11

5/ PARTE-HARTZE DATUAK 18

6/ ONDORIO OROKORRAK 20

A/ ONLINE INKESTA

1/ INKESTAREN DISEINUA

- **Helburuak:**

Erandioko herritarrei inkesta bat egitea, galdera irekiekin zein itxiekin/ahalik eta informazio gehien lortzeko, eta erraz multzokatu daitezkeen emaitzak ateratzeko eta ondorio argiagoak lortzeko.

- **Parte hartzerako deia:**

Herritarrei dei egiten zaie, Erandioko plan orokor berriaren lanak hasteko 2025eko irailaren 10ean egindako aurkezpen-ekitalditik aurrera. Inkesta 2025eko abendura arte egon da eskuragarri.

- **Inkestan landutako gaiak eta galderak**

Inkesta Euskaraz edo Gaztelaniaz egin ahal izan da. Lehenik eta behin, inkesta egin duen pertsona bakoitzari buruzko informazioa bildu da: adina, generoa eta auzoa. Jarraian, ondorengo galdera hauek egin dira:

1. ***Erandioko paisaia naturala nahikoa babestuta eta horren balioa azpimarratuta al dago?***
2. ***Zure ustez, Erandioko zein paisaia, leku eta elementu natural dira baliotsuenak eta babestu behar dira?***
3. ***Zer garrantzi ematen diozu landa-lurzoruaren eta naturaguneen kontserbazioari udalerriko hirigintza-plangintzan?***
4. ***Zure ustez, ingurune naturalera erraz irits daiteke hiritik?***
5. ***Egungo hiri-ereduak behar bezala erantzuten al dio biztanleriaren zahartzeari eta gizarte-aniztasunari?***
6. ***Zure ustez, zer neurri behar dira kulturarteko bizikidetza eta gizarteratzea hobetzeko eta sustatzeko?***
7. ***Erandioko auzoak ondo lotuta eta lurraldearen aldetik kohesionatuta al daude?***
8. ***Zure ustez, Erandioko zein paisaia, leku eta elementu natural dira baliotsuenak eta babestu behar dira?***
9. ***Zer kezka maila duzu Erandioko uholde-arriskuei edo beste fenomeno natural batzuenei buruz?***
10. ***Zure ustez, egokia al da udal ingurumen-kudeaketa hondakinak, kutsadura edo biodibertsitatea bezalako gaietan?***

11. ***Zarata arazo bat al da Erandion?***

12. ***Zure ustez, nondik dator zarata gehien?***

13. ***Nola mugitzen zara Erandion?***

14. ***Baloratu udalerri barruko eta beste herri batzuetara doan garraio publikoaren kalitatea.***

15. ***Zein irisgarritasun fisikoko oztopo identifikatzen dituzu zure eguneroko ingurunean (kaleak, garraioa, eraikin publikoak...)?***

16. ***Ibilgailuen trafikoa hirigunetik igarotzen direnean arazotsua al da?***

17. ***Kale gehiago oinezkoentzat egin behar direla uste duzu?***

18. ***Nahikoa aparkaleku al dago udalerrian?***

19. ***Pozik al zaude zure auzoko parke, plaza eta berdeguneen kantitatearekin eta kalitatearekin?***

20. ***Zer proposamen dituzu naturaguneen eta espazio libreen erabilera eta kudeaketa hobetzeko?***

21. ***Zure auzoan ba al dago hezkuntza-, osasun- eta kultura-ekipamendu nahikorik?***

22. ***Zure ustez, zer instalazio edo zerbitzu mota da lehentasunezkoa indartzea edo eraikitzea?***

23. ***Gazteentzako, adinekoentzako edo familientzako etxebizitza eskuragarrien eskaintza egokia al dago?***

24. ***Zure ustez, nolakoa da Erandioko egungo etxebizitza-parkearen kalitatea eta irisgarritasuna?***

25. ***Adierazi zure etxebizitzak arazo hauetako zein dituen.***

26. ***Zure ustez, Erandiok kalitatezko enplegu-aukera nahikorik eskaintzen al du?***

27. ***Zer jarduera ekonomiko mota sustatu beharko lirateke udalerrian?***

28. ***Baloratu oinarrizko azpiegituren kalitatea (saneamendua, hornidura, argiteria, telekomunikazioak).***

29. ***Oinarrizko zerbitzuekin edo azpiegitura zaharkituekin lotutako gabeziak antzematen dituzu zure ingurunean? Zeintzuk?***

30. ***Egoera onean al dago Erandioko kultura-ondarea?***

31. ***Ba al dago egoera txarrean dagoen eta birgaitzea gustatuko litzaizukeen eraikinik? Zein?***

32. ***Udalerriko hirigintza-erabakietan informatuta eta parte hartzeko aukerarekin sentitzen zara?***

33. ***Zer partaidetza-bide iruditzen zaizkizu eraginkorrenak Erandioko hiri-etorkizunari buruz duzun iritzia emateko?***

Aztertutako eremuei buruz herritarrek duten pertzepzioa modu osoagoan biltzeko, inkestak **erantzun anitzeko** sistema bat gehitu zuen hainbat galderatan, parte-hartzaileek aukera bat baino gehiago hautatu ahal izateko aukera emanez hala egoki irizten ziotenean. Ikuspegi hori bereziki erabilgarria da eguneroko bizitzarekin zerikusia duten gaietan —mugikortasunean, espazio

publikoetan edo irisgarritasun-baldintzetan, esaterako—, esperientziak eta zailtasunak askotarikoak eta aldi berekoak izaten baitira.

Ondorioz, emaitzetan aurkezten diren ehunekoak **ez dira balio baztertzaile gisa interpretatu behar, ezta % 100a batzen duen guztizkoaren zati gisa ere,** baizik eta proposatutako aukera bakoitza adierazi duten inkestatutako pertsonen ehuneko gisa. Horrek esan nahi du pertsona berbera bat hainbat emaitzatan ordezkatuta egon daitekeela, bere erantzunean elementu garrantzitsu bat baino gehiago identifikatu baditu.

Aurkezpen modu horrek herritar parte-hartzaileen artean dauden pertzepzioen aniztasuna fideltasun handiagoz islatzeko aukera ematen du, eta gaikako eremu bakoitzean aipamen gehien biltzen dituzten alderdiak identifikatzea errazten du.

2/ PARTE-HARTZE DATUAK

Guztira, 288 pertsonak parte hartu dute inkestan. HAPO bezalako dokumentu estrategiko bati begira, parte-hartze maila, herritarren guztizkoari dagokionez, ez da oso handia kuantitatiboki. Hala ere, diagnostiko-faseko herritarrek parte hartzeko saioetara hurbildu den jende kopurua ikusita, inkesta egin duten pertsonen kopurua nahiko handia da.

Lurraldearen aldetik hain zabala den udalerria denez eta auzo bakoitzari modu desberdinean eragiten dioten hainbat baldintzatzaile dituenez, inkestatutako pertsona bakoitzaren jatorria zein den jakitea egokitzat ikusi da.

Inkestatutako pertsona gehienak Altzagakoak dira (% 39), eta Erandiogoikoako (% 22) eta Astrabuduako (% 19) parte-hartzaile kopuruak aipagarriak dira.

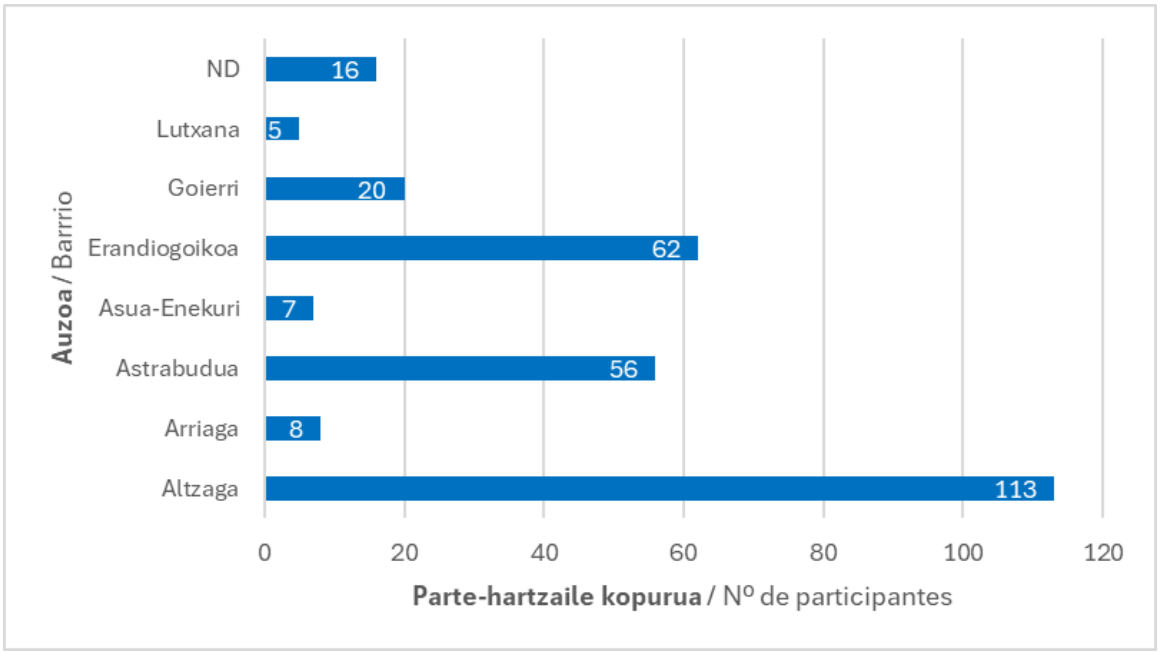

Generoari dagokionez, parte-hartzea nahiko ekitatiboa izan da, gizonen % 51k eta emakumeen % 42k parte hartu baitute; ez-binario gisa identifikatzen diren pertsonak egon ere dira (% 2). Nabarmentzekoa da pertsonen % 6k ez duela datu hori eman nahi izan. Adin-tartearen inguruko ordezkaritza handiena (% 27) 46-55 urteen arteko eta 56 urtetik gorako adin-tarteetan (% 24) dago. Hala ere, gazteen partaidetza inkesta honetan nabarmentzekoa da, galdetutakoen % 18k 16-35 adin-tartean baitaude, eta % 21ak 36-45 adin-tartean.

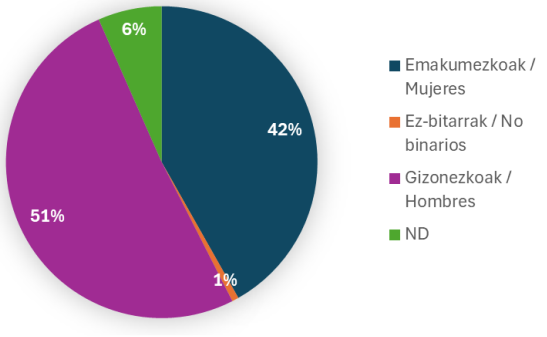

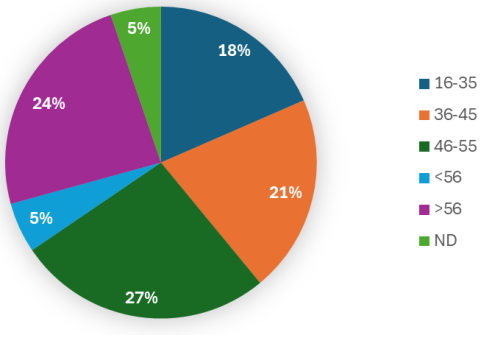

3/ EMAITZA OROKORRAK

Jarraian, gaiaren arabera jakingo dugu zein izan diren inkestari erantzun dioten herritarren ekarpenak eta hausnarketak, eta, aldi berean, horiei buruzko zenbait ondorio jasoko ditugu. Horrek guztiak pistak emango dizkigu Aurrerapena idazteari begira herritarrentzat bizigarriagoa izango den Erandio bat lortzeko estrategia orokorrak zehazterako orduan.

Argitu daitezkeen ondorio orokor gisa, jendea gutxi informatuta eta udalerriko hirigintza-erabakietan parte hartzeko aukerarekin sentitzen dela aipatu behar da. Erandioko etorkizunari buruz duten iritzia emateko bide gisa, gehienek aurrez aurreko bileretan parte hartzea aukeratzen dute (% 57), eta, ondoren, online jarduerak egitea (% 52) eta partaidetza-postontziaren bidez iradokizunak egitea (% 47). Inkestatutako 3 pertsonatik 1ek plan orokorraren erredakzio taldearekin bilerak egingo lituzke.

/ MUGIKORTASUNA ETA AZPIEGITURAK:

Lurralde-konexioari eta udal barne-mugikortasunari dagokienez, inkestatutako gehienek (% 65) **udalerriak auzoekin lotura eta kohesio onik ez duela** uste dute. Hala ere, laurden bat ez dator bat baieztapen horrekin, eta Erandioko auzoak ondo lotuta eta lurraldearen aldetik kohesionatuta daudela uste du.

Erandion inkestatutako pertsona gehienak (% 69) **oinez mugitzen dira,** baina azken hori ez dago oso urrun **udalerriaren barrutik mugitzeko ibilgailu pribatua** erabiltzen duten ehunekotik (% 61). Erandion gehien erabiltzen den hirugarren garraio-modalitatea metroa da (% 37); datu interesgarria da, udalerriko 3 biztanlegune lotzen baititu. Neurri txikiagoan, jendeak autobusa (% 17) eta bizikleta (% 10) ere erabiltzen ditu.

Ibilgailu pribatuaren erabileraren ehunekoak auzoen eta lurralde erandiotarraren arteko lotura txarra adieraz lezake, nahiz eta jende gehiena bere auzoan oinez mugitzen dela ulertzen den. Baieztapen hori are argiago geratzen da udalerriko **garraio publikoaren kalitateari** buruz galdetzen denean; izan ere, **inkestatutako herritarren % 40k** eskaintzen den kalitatea "txarra" dela dio, % 23k ona dela uste du eta % 37k "normala" dela.

Irisgarritasun-oztopoei dagokienez, jendeak **(% 66) espaloiak eguneroko ingurunean irisgarritasun fisikoko oztopo bat direla** uste du. Ondoren, espazio publikoak (% 36) eta garraio publikoa (% 30) irizten dira oztopo gisa. Halaber, nabarmentzekoa da inkestatutako pertsonen % 20k beren etxebizitza irisgarritasun-oztopo fisiko gisa aurkitzea.

Ibilgailuen trafikoari buruz galdetzean, pertsonen % 60 inguruk **ibilgailuak hirigunetik igarotzea arazotsua dela** uste du. Inkestatutako pertsonen % 20 aurka dago, eta beste hainbatek ez dio garrantzirik ematen. Altzaga eta Astrabuduako bizilagunak dira, gehien bat, arazo hori dagoela

uste dutenak. Hala ere, aurreko gaiari heldurik, kale gehiago oinezkoentzat bihurtzeko beharrari buruz galdetzean, iritziak nahiko antzekoak dira eta ez dira oso erabakigarriak.

Aparkalekurik eza arazo eztabaidaezintzat jotzen **da,** herritarren % 90ek baino gehiagok baieztapena babesten baitute.

Hiri-azpiegiturei dagokienez, inkestatutako pertsonen erdiak oinarrizko azpiegituren kalitatea txarra edo oso txarra dela uste du. **Gabezien** artean, **saneamenduarekin eta argiteria publikoarekin** lotutakoak nabarmentzen dira.

/ ESPAZIO PUBLIKOA ETA EKIPAMENDUAK

Espazio publikoari dagokionez, badirudi jendea ez dagoela gustura (% 60 baino gehiago) auzoko parke, plaza eta berdeguneen kantitatearekin eta kalitatearekin. Aldiz, pertsonen % 29 pozik dago auzoko espazio publikoekin. Inkesten arabera, auzo kontentagaitzenak Altzaga eta Astrabudua dira.

Naturaguneen eta espazio libreen erabilera eta kudeaketa hobetzeko puntuen artean, kontzientziazio soziala, azalera gogorren iragazkortasuna eta azalera berdeen gehikuntza aipatzen dira.

Bestalde, ekipamenduei dagokienez, badirudi ez dagoela horrelako zuzkidura nahikorik; inkestatuen % 64k **ekipamendu nahikorik ez dagoela** uste du. Premia handienetik txikienera ordenatuta, honako hauek **falta** dira: **kirol-instalazioak** (inkesten **% 65**), **osasun-zerbitzuak (% 57), kultura-instalazioak (% 51), gizarte-ongizatekoak (% 43), hezkuntza-instalazioak (% 27) eta administrazio-instalazioak (% 18).** Erandiotarren auzoen jatorria aztertzen badugu, badirudi ekipamendu faltaren sentsazioa nahiko orokorra dela udalerri osoan zehar.

/ PAISAIA ETA LANDA-EREMUAK

Inkestatuen arabera, % 74k baino gehiagok **Erandioko paisaia naturala behar bezala babestuta ez dagoela** uste du. Gainera, inkestatutako pertsonen % 60k baino gehiagok uste du hirigintza-plangintzak garrantzi handia duela landa-lurzorua eta naturaguneak kontserbatzeko orduan. Hiritik ingurune naturalerako irisgarritasuna hautemateko orduan, 10etik 6k ez dela erraz iristeko modukoa uste du. Erandiogoikoa, Goierri, Lutxana eta Arriaga auzoetako jendea da baieztapen horrekin gehien bat datorrena. Datu horrek pentsaraz diezaguke urrutien dauden auzoetan eta landa-auzoetan bizi den jendeak beraien etxetik hiria ez dutela irisgarri ikusten.

Balio handiena duten eta babestu behar diren leku eta **espazioen** artean, **Akarlanda** da gehien baloratutako tokietako bat, inkesten % 65ekin bermatua; ondoren, **Martiartu** (% 51), **Goierri Ingurua** eta **Udondoko Hezegunea** (% 47 bakoitzean), **Goskoetxebidea/Tres Cruces** (% 44), **Arriaga** ingurua (% 41) eta **Ugarte** (% 21) daude ondoren, besteak beste.

Ingurune naturalarekin lotuta dauden eta horretan eragina duten arrisku eta problematikei dagokienez, jendeak uholdeak bezalako fenomenoekiko (jendearen % 75 inguru) zalantzarik gabeko kezka-sentsazioa du. Era berean, hondakinen, kutsaduraren edo biodibertsitatearen arloko udal ingurumen-kudeaketa desegokitzat jotzen da (inkestatutako pertsonen % 82 baino gehiago).

Erandioko herritarren ustez beste **arazo** bat **zaratarena** da; Inkestatutako pertsona guztiek ahobatezko iritzirik ez duten, gai hori inkestatuen **% 65 baino gehiagorentzat arazo** larria da.

Hautemandako **zarata-foku handienak metrotik**, hiriguneak zeharkatzen dituen **trafikotik** eta **industriatik** datoz. **Neurri txikiagoan, gaueko zaratak, aireportuaren** eragin akustikoa eta **saihesbidetik datozen zaratak** ere aipatzen dira.

/ KULTURA-NORTASUNA ETA ONDAREA

Hiri-ereduari eta biztanleriaren zahartzearen egokitzapenari dagokionean ere, inkestan parte hartu duten 10 pertsonatik 7k uste dute **egungo hiri-ereduak biztanleriaren zahartzeari eta gizarte-aniztasunari ez diola behar bezala erantzuten.** Kulturarteko bizikidetza eta gizarteratzea hobetzeko eta sustatzeko beharrezko neurri gisa, ondorengo hauek proposatzen dira: **bizikidetza- eta jolas-zentroak;** kultura desberdinen arteko topaketak; errespetua sustatzea; atzerriko familiei euskararekiko laguntza ematea; eta, amentzako haurtzaindegia eskaintzea, prestakuntza-zentroetara joan daitezen, besteak beste.

Udalerriaren identitate-balioa duten eta babestu beharko liratekeen lekuei dagokienez, inkestatutako jendeak ondorengo hauek aipatzen ditu: Josu Murueta Plaza Astrabuduan (inkestatuen % 33k aipatu du), Bizkotxe Parkea Altzagan (% 28k), Euskadi Plaza Erandiogoikoan (% 27k), Agirre eta Lekube Plaza Erandiogoikoan (% 26k). Halaber, neurri txikiagoan honako hauek aipatzen dira: Mendiguren Plaza Astabuduan (% 24), Irailaren 23a Plaza Altzagan (% 24), Geltoki Plaza eta Bereterretxe Altzagan (% 24), besteak beste.

Udalerriko kultura-ondarearen egoerari dagokionez, % 45ek **ez dagoela egoera onean** uste du, eta % 25ek, berriz, ondo dagoela uste du. Aipagarria da jendearen ia % 30ek ez duela alde positiborako edo negatiborako iritzirik ematen, eta ondorioz, baliteke Erandioko kultura-ondarea ez ezagutzea eta nola dagoen ez jakitea.

Pertsona gehienek **Martiartu Dorrea egoera txarrean dagoela eta zaharberritu egin beharko litzatekeela** uste dute. Auzoetako (Asua, Goierri, Arriaga) eskola-eraikinak eta Astrabuduako musika-eskola birgaitzeko beharra ere aipatzen da.

/ ETXEBIZITZA

Etxebizitzaren gaiari dagokionez, inkestatutako pertsona gehienen arabera (% 86), **Erandion ez dago gazteentzako, adinekoentzako edo familientzako etxebizitza eskuragarrien eskaintza egokirik.** Gainera, **Erandioko egungo etxebizitza-parkearen kalitatea eta irisgarritasuna oso txarrak direla** uste du jendeak. Inkestatuen % 75ek baino gehiagok iritzi negatiboak izan dituzte.

Etxebizitzek dituzten arazoez galdetzerako orduan, honako hauek nabarmentzen dira erantzun gisa: **zaratak** (inkestatutako pertsonen **% 43**), **isolamendu termikoa (% 32), irisgarritasuna (% 18) eta mantentze-falta (% 15).**

/ JARDUERA EKONOMIKOAK

Erandiok ez duela kalitatezko enplegu-aukera nahikorik eskaintzen uste da. Inkestak egin dituzten pertsonen ia % 86k baieztapen hori babesten du.

Gainera, inkestatutako pertsonen arabera, ondorengo jarduera ekonomiko hauek **sustatu beharko lirateke: Merkataritza (% 59), zerbitzuak (% 58), nekazaritza (% 44), industria (% 44) eta turismoa (% 17).**

B/ HERRITARREK PARTE HARTZEKO SAIOAK

4/ SAIOEN DISEINUA

- **Saioan parte hartu dute:** Erredakzio taldea
- **Saioa dinamizatu du:** Erredakzio Taldea
- **Saioaren iraupena:** 120 min.

- **Helburuak:**

Gaikako tailerrak eginez, HAPOaren diagnostiko-dokumentua aberastuko duen eztabaida bultzatu eta herritarrek udalerriaren etorkizunari lotutako funtsezko ideiei buruz duten iritzia jasotzea. Ideia horiek Aurrerapen fasean aztertu eta garatuko dira. Erredakzio taldeak egindako dibulgazio-dokumentuan oinarrituta, saioaren helburua hainbat gairi buruzko iritziak baliozkotzea izango da, zalantzan jartzea edo euron gaineko hausnarketak eragitea. Gai horiek honakoak izango dira, besteak beste, mugikortasuna, etxebizitza, jarduera ekonomikoa eta paisaia, eta, batez ere, herritarrek iritzi-emateko oinarritzat erabiliko den aurretiazko txostenean identifikatutako gaietan jarriko da fokua. Horretarako, interes handieneko gaiak identifikatuko dira, edo polarizaziorik handiena eragiten dutenak, helburua eztabaida sortzea eta horri buruzko iritziak mahai gainean jartzea delako. Landuko diren gaietara eta bizilagunen gizarte-errealitatera egokituko da metodologia. Parte-hartze kualitatiboa bilatzen saiatuko gara.

- **Parte hartzerako deia:**

Lehentasuna emango zaio udalerriko kolektiboen arteko interakzioari. Lantaldeak belaunaldi ezberdineneko pertsonen, emakume zein gizon, eta jatorrizko auzo ezberdinen arteko parte-hartzaileekin sortzea sustatuko da. Saio irekietan parte hartzeko zailtasun handiena duten pertsonekin ahalegin berezia egingo da haien narratiba eta diskurtsoa presente egon daitezen, zuzenean galdetuz, hizkuntza egokituz edo komunikaziorako baliabideak zabalduz. Ahalik eta eztabaida pluralena sortzea da asmoa.

- **Saioetan landutako gaiak:**

Saio guztiek honako galdera hau izango dute gidalerro: **Erandion, nola lor dezakegu denontzat bizigarriagoa izan daitekeen etorkizuna?**

Gai bakoitzari buruzko eztabaida eta elkarrizketa aipatutako galdera horretan oinarrituta egin beharko dira, fokua Erandioren etorkizunean jarrita beti; eta, aldi berean, genero-ikuspegia eta dauden beharrizan guztiak kontuan hartuta, ingurumenaren aldetik Erandio hiri jasangarri bilakatzeko nahia ahaztu barik.

Hainbat biztanlegune sakabanatuta dituen udalerria denez, parte-hartzaileak tailerretara joatea erraztu da, 3 saio eginez, eta horietan gai bera jorratuko da, baina bakoitza auzo batean.

◦ 1. saioa: Altzaga Auzoa
◦ 2. saioa: Astrabudua Auzoa
◦ 3. saioa: Erandiogoikoa Auzoa

Saio bakoitzeko gai zehatzak:

◦ Mugikortasuna eta azpiegiturak
◦ Espazio publikoa eta ekipamenduak
◦ Paisaia eta landa-eremuak
◦ Kultura-identitatea eta ondarea
◦ Etxebizitza
◦ Jarduera ekonomikoak

- **Saioen egitura eta denborak:**

(30') Sarrera: saioaren aurkezpena, plan orokor bat oro har zer den aipatzea, parte-hartze prozesua eta lan egingo diren materialak testuinguruan jartzea, parte hartzeko mugarrien azalpena eta gaituko diren bideak azaltzea.

Aurreko gaiez gain, indarrean dauden Arau Subsidiarioak berrikusi dira, testuingurua ikusita eta horien garapen-maila aztertuta. Horrez gain, diagnostikotik ateratako datu batzuk eman dira, mahaietan hausnarketa sustatzeko.

(60') Mahai tematikoen inguruko lana, 20' txandakatzeen artean, 10' gai bakoitzerako.
(20') Osoko bilkura: mahai bakoitzean jasotako ondorioak bateratzea.
(10') Saioaren amaiera.

Saioa 3 mahaitan pentsatu da, horietako bat euskaraz eztabaidatzeko utziz, eztabaida pertsona bakoitzaren ama-hizkuntzan egin ahal izatea bermatzeko.

Hala ere, ezarritako egitura eta denbora izan arren, faktore horiek aldatu egin dira bertaratutakoen kopuruaren edo saio bakoitzak izan duen elkarrizketa-dinamikaren arabera.

Kasu gehienetan, eztabaidaren zatiak denbora gehiago behar izan du azkenean; izan ere, askotan, parte hartzaileek denbora behar izan dute materialarekin ohitzeko, planoak irakurtzeko edo eztabaida arina ahalbidetuko duen elkarrizketa-inertzia bati ekiteko. Denbora hori osoko bilkuraren zatiari kendu zaio, ideia gehienak tailerreko lan-dokumentuetan jasota geratzen baitira, erredakzio taldeak gero jaso dezan.

- **Metodologia:**

Saio bakoitzerako "world café" metodologia planteatu da, world kafea prozesu sortzailea da, elkarlaneko elkarrizketa batera eramaten duena, non ezagutza partekatzen den eta neurri guztietako taldeetan jarduteko aukerak sortzen diren.

Saioaren planteamendua talde txikietan landu beharreko gaiak lantzea da. Talde guztiek saio bakoitzerako planteatzen diren gaiak lantzen dituzte, gaia txandakatzea planteatu da, pertsonak mahaian geldirik geratuz, horrela, tailerraren arintasuna errazten da eta adinekoen parte-hartzea samurtu. Txandakatze horren helburua talde bakoitzean aberastea da, aurreko taldeak jasotakoa, talde txikiek gai komunak aztertzea eta gauza bera egiten ari diren beste batzuengandik ikastea.

Hainbat galdera proposatuko dira gai bakoitzaren inguruan hausnartzeko eta, horrela, parte-hartzaileek herriaren etorkizuna zelan irudikatzen duten jakiteko. Egindako ekarpenak, hausnarketak eta emandako informazioa antolatzeko, AMIA bat osatuko da. Horretara, ideiak taula horretan batuta geratuko dira. Metodo hori erabiltzea garrantzitsua da datuak behar bezala jasota gera daitezen.

AMIA taulaz gain eta landuko diren gaiei inguruko gakoak biltzen dituzten laguntza-orriez aparte, talde bakoitzaren mahai gainean udalerriaren mapak (Indarrean dauden Arau Subsidiarioen egitura, lurzoru hutsak eta horien baldintzatzaile gainjarriak) jarri dira, parte-hartzaileek ekarpen geoerrefrentziatuak egiteko aukera izan dezaten.

Ondorengo lerroetan azaltzen dira, saioan erabiliko diren teknika metodologiko biak:

> WORLDCAFÉ:

Zer da World Kafea? Garrantzizko gaien inguruan elkarrizketa-sare bizia sortzeko teknika bat. Sormen-prozesua da, lankidetzako elkarrizketa sortzeko bide dena, non ezagutza partekatzen den eta ekintzarako aukerak sortzen diren tamaina guztietako taldeetan.

World Kafe metodologia (munduko kafea) giza elkarrizketa prozesu interesgarria eta hurbila da. Pertsona talde bati galdera astunei buruz hitz egiteko aukera ematen dio, ideia, akordio eta ekintza-bide sortzaile eta berritzaileak sortzeko, kafetegi baten antzeko giro atsegin eta adiskidetsuan.

Mahai batzuk jartzeko espazio zabala aukeratzen da; parte hartzen duten pertsonen kopuruaren arabera mahai gehiago beharko dira. Galdera esanguratsu bat aukeratzen da, partehartzaileentzat garrantzitsua dena eta hainbat ikuspegi aztertzea eskatzen duena. Elkarrizketa txandak ezartzen dira, 10-20 minutuko progresiboak, interes komuneko gaiei buruzkoak. Gaiak mahaiz aldatzen dira txandetan zehar, pertsona talde bakoitzak idatzitako eta hausnartutako materiala hurrengora igarotzea ahalbidetuz, osatu dezan. Horrela, denbora-tarte laburrean ehuntzen diren konexio-sare zabal bat sortzea sustatzen da.

Txanda horien ondoren, talde osoa batzen da iritziak denen artean partekatzeko. Partehartzaileei beraien kafe-ko txandetatik atera diren ideia nagusiak zeintzuk izan diren aztertzen minutu batzuk eman ditzatela eskatzen zaie, beraientzat esanahi handiena dutenak eta elkarrizketa horietatik erator daitezkeen ideiak foro irekian plazaratu ditzaten.

> AMIA:

Zer da AMIA? Proiektu bati buruzko ebaluazioa egiteko teknika da. Teknika hori erabiltzen da proiektu jakin baten inguruan hainbat arlotako informazioa izan nahi dugunean, oraina eta etorkizuneko proiekzioa ebaluatzeko.

Ahulguneak eta Mehatxuak jatorri endogenoko eta exogenoko alde negatiboak dira, hurrenez hurren; hau da, proiektuaren mugen edo oztopoen adierazle dira, lurraldearen elementu batean edo batzuetan proiektu hori garatzeko gaitasuna geldiarazten dutenak.

Potentzialtasunei dagokienez, Indarguneak jatorri endogenoko eta positiboko aldeak direla esaten dugu, eta aukerek jatorri exogenoa dutela, eta lurralde-baliabideen balorizazio edo aprobetxamendutik datozela.

Elkarrizketa sortzen laguntzeko, landu beharreko gai bakoitzean Erandiok dituen indarguneak eta ahulguneak identifikatzen lagun dezaketen hainbat gai planteatzen dira.

- **Indarguneak detektatzeko funtsezko galdera**

Zein dira Erandiok dituen INDARGUNEAK etxebizitzari dagokionez, pertsona guztientzako etorkizun bizigarriagoa lortzeko?

- **Ahuleziak detektatzeko funtsezko galdera**

Zer AHULEZIA ditu Erandiok etxebizitzari dagokionez, pertsona guztientzako etorkizun bizigarriagoa lortzeko?

- **Mehatxuak detektatzeko funtsezko galdera**

Zer MEHATXU ditu Erandiok etxebizitzari dagokionez, pertsona guztientzako etorkizun bizigarriagoa lortzeko?

- **Aukerak detektatzeko funtsezko galdera**

Zer AHULEZIA ditu Erandiok etxebizitzari dagokionez, pertsona guztientzako etorkizun bizigarriagoa lortzeko?

Informazioa biltzeko taula:

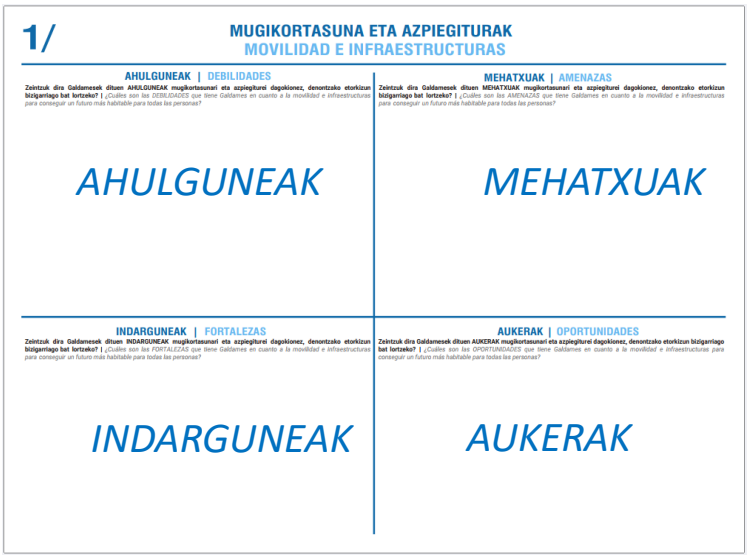

• MUGIKORTASUNA ETA AZPIEGITURAK gaia lantzeko funtsezko eztabaidagaiak:

Azpiegiturak

> Beste udalerri batzuekiko lotura (Leioa / Bilbao)

> Etorkizuneko azpiegiturak

Mugikortasuna

> Oinezkoen ibilbideak

> Bidegorriak

> Garraio publikoa: autobusa

> Aparkalekuak

> 30km/h-ko eremuak

> Ibilgailuen trafikoari moztutako kaleak

> Irisgarritasun unibertsala

• ESPAZIO PUBLIKOAREN ETA EKIPAMENDUEN gaia lantzeko funtsezko eztabaidagaiak:

Berdeguneak eta espazio publikoa

> Nolako berdeguneak/espazio publikoak behar dira Erandion?

Ekipamenduak

> Ekipamendu publiko/pribatuek egungo beharrak betetzen al dituzte?

> Zer ekipamendu mota behar dira udalerrian? Eta auzoetan?

> Zure ustez, eskualde-ekipamenduren bat udalerrian kokatu beharko litzateke?

• PAISAIA ETA LANDA EREMUAK gaia lantzeko funtsezko eztabaidagaiak:

Landa-eremuak

> Zer behar berri sortuko dira landa-ingurunean belaunaldi-aldaketari begira? Baserriak, bereizketak...

> Beharrezkoa al da landa-inguruneari lotutako erabilera berri bat txertatzea?

> Landa-turismoak gora egin al du?

> Auzoen arteko eta hirigunearekiko lotura.

Paisaia

> Lehen sektorea sustatzea.

> Nekazaritza- edo baso-monolaborantza

• KULTURA-NORTASUNA ETA ONDAREA gaia lantzeko funtsezko eztabaidagaiak:

> Zein dira identitatea garatzeko mantendu beharreko ezinbesteko elementuak?

> Ondare kulturala, immateriala, etnografikoa.

> Hizkuntza.

> Babestu beharreko espazioak.

> Hirigintza-garapena saihesteko zaindu beharreko eremuak.

• ETXEBIZITZA gaia lantzeko funtsezko eztabaidagaiak:

> Irudikatzen duzu gaur egun erabilgarri ez dagoen etxebizitza-aukerarik?

> Nola irudikatzen duzu etxebizitzen bilakaera landa-ingurunean?

> Zein dira uholdeen gaiarekin lotutako beharrak etxebizitzaren ikuspuntutik?

> Eraikinak birgaitzea

> Etxebizitza hutsak. Jendea udalerrira bizitzera etortzeko aukera/mehatxu gisa ikusten dira?

> Etxebizitza babestua/Alokairu soziala

> Etorkizunean etxebizitza-garapen gehiago egon beharko lirateke? Baleude, nola irudikatuko zenituzke? Zein eremutan garatu beharko lirateke?

• JARDUERA EKONOMIKOAK gaia lantzeko funtsezko eztabaidagaiak:

> Zein eremutan garatu beharko lirateke Jarduera Ekonomikoetarako garapen berriak?

> Zer motatakoak izan beharko lukete? (Industria, tertziarioa, 2. eta 3. sektoreak...)

> Erabileraren bat erraztea eragotzi beharko litzateke?

> Zure ustez, ba al dago eremu degradaturik jarduera ekonomikoko eremuetan?

Lehen aipatu bezala, saio bakoitza auzo desberdin batean egin da, beraz, saio bakoitzean 6 gaiak aldi berean landu dira. Gai bakoitzak 10 minutuko eztabaida du, eta, beraz, parte-hartzaileak material-aldaketa etengabearekin ez nekatzeko, lehenengo saiotik mahai bakoitzeko bi gai bateratzea erabaki da, mahai-aldaketa 20 minuturo egiteko aukera emanez.

Saioaren amaiera gisa, gai bakoitzeko bateratze-lanerako osoko bilkura bat egin ohi da, 20 minutuko denbora-tartea ematen zaionari. Hala ere, eztabaida-zatiak behar duen denbora-luzapena dela eta, baita aldez aurreko esperientzietan oinarrituta, bateratze-lanaren zati hori mahaietan beretan egitea erabaki da, txandakatze bakoitzaren azken minutuetan.

Garrantzitsua iruditzen zaigu bateratze-lan horri kalitatezko denbora ematea, une horretan azalduko baitira argien desadostasunik handiena eragiten duten puntuak. Bateratzean sortzen diren gaiak hurrengo taulan jasoko dira, mantendu nahi diren eta hobetu daitezkeen ideien ikuspegia izateko.

Bateratze-saioan emandako informazioa biltzeko taula:

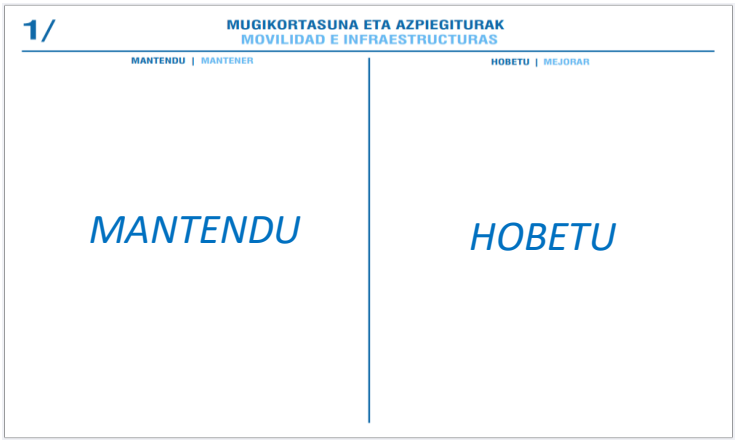

• Genero ikuspegia, zehar-lerro modura aplikatuta

Parte-hartzea generoaren ikuspegitik ezinbesteko praktika da. Izan ere, hirigintza arlora emakumeen bizi-esperientzia ekartzen du eta, gainera, andre askok egunerokoan duten egitekoa ikusaraztea ahalbidetzen du. Erronka handia da partaidetza-prozesu inklusiboak, integratuak eta lotesleak egitea, ahots ugarik eta anitzek pisua izan dezaten. Komeni da parte hartzeko kanal eraginkorrak irekitzea espazio publikoaren, zuzkidura-ekipamenduaren eta abarren esparruan elementuak edo espazioak definitzeko eta diseinatzeko.

Hirigintzari buruzko begirada feministak zera esan nahi du: hiri-paisaian esku hartu nahi bada, parekatu egin behar direla produkzio-mundutik eratorritako eskakizunak eta erreprodukzio-munduaren eskaerak. Hau da, haurren, adinekoen edo dibertsitate funtzionala duten pertsonen premiak erdigunean jarri behar direla, baina ez subjektu homogeneo gisa, baizik eta beste aldagai batzuk kontuan hartuta, hala nola, adina, arraza edo sexu-orientazioa.

Espazio publikoari dagokionez, kontuan hartu beharko dira sarbideak, irisgarritasuna, materialak, altzariak, landaredia, argiztapena eta eguzkitzea, ura... eta pertsona guztientzako espazio publiko atseginak eta kalitatekoak sortzen laguntzen duten gainerako alderdiak, gogoan izanda mendeko pertsonen autonomia eta zaintzaileen askatasuna (gehienak emakumeak) sustatu behar direla.

Espazio publikoak erabiltzeko autonomia eta askatasun gisa ulertu behar da segurtasun sentsazioa. Garrantzi handiko aldagaia da, pertsonen mugimenduak baldintzatzen dituena; hala, espazio publikoak etsai-girokoak eta besteenak direla iritziz gero, utzi egiten zaio espazio horiek erabiltzeari eguneroko bizitzako jarduerak garatzeko. Beraz, segurtasun-pertzepzioa hobetzeko neurriak hartu beharko dira, espazio publikoan oztopo arkitektonikoak ezabatuz; adibidez, garraio publikoaren geltokiak eraikitzeko material gardenak erabiliz. Era berean, eraikuntzatik segurtasun-sentsazio handiagoa bermatzeko aldaketak ere sar daitezke; esate baterako, balkoiak, terrazak edo begiratokiak ugaritzeak kalean gertatzen dena hobeto kontrolatzeko bidea ematen du, eta, beraz, ikusiak izaten laguntzen dute. Beste ekimen bat eraikinetako beheko solairuetan merkataritza edo ekipamenduak kokatzea da.

Irisgarritasunari eta, oro har, mugikortasunari dagokienez, arreta berezia jarri behar da oinezkoentzako loturetan eta, batez ere, ibilgailuek oinezkoen ibilbideekin bat egiten duten tokietan, hala nola: garaje-irteerak, aparkalekuetarako sarbideak, bidegurutzeak, bideak gurutzatzeko pasabideak eta autobus-geltokiak. Oinezkoentzako ibilbideak seguruak izan daitezen, gomendagarria da honakoak kontuan izatea: errepideetan dauden oinezkoen pasabideak, zoladura mota, oinezkoentzako sarbideak... Irisgarritasun unibertsalaren, segurtasunaren eta garraio publikoaren garapenaren baldintzak hobetzeko jarduerek emakumeen mugikortasuna sustatzen dute, emakumeak baitira garraio publikoaren erabiltzaile nagusiak mugikortasun jasangarriaren esparruan. Halaber, gomendatzen da azterlan zehatzagoa egitea autobus geltokien irisgarritasunari eta espazio publikoarekiko loturari buruz, bai eta iristeko zailtasun handienak dituzten eremuekiko konexioa aztertzea ere, hala nola industrialdeekiko konexioa; izan ere, garraio publikoaren erabilera sustatzearekin batera, erabilera unibertsal bihurtzen lagunduko duten neurriak hartu behar dira-eta.

Azkenik, baina ez horregatik garrantzi gutxiagokoa, aipatu behar da ezinbesteko praktika dela generoaren ikuspegitik egindako parte-hartzea, horixe baita bizi-esperientzia hirigintza-metodora hurbiltzea ahalbideratzen duena eta, era berean, emakumezko askok egunerokoetan duten zeregina bistaratu dezakeena. Erronka handia da partaidetza-prozesu inklusiboak, integratuak eta lotesleak egitea, ahots ugarik eta anitzek pisua izan dezaten. Komeni da parte hartzeko kanal eraginkorrak irekitzea espazio publikoaren, zuzkidura-ekipamenduaren eta abarren esparruko elementu edo espazioen definizioan eta diseinuan.

5/ PARTE-HARTZE DATUAK

HERRITARREN PARTAIDETZARAKO TAILERRAK

Guztira, 58 pertsonak parte hartu dute hiru saioetan. HAPO bezalako dokumentu estrategiko bati begira, herritar guztien parte-hartze maila kuantitatiboki ez da oso handia. Web orriaren bidez online parte hartzeko aukera dagoela aipatu behar da, eta bide horrek aurrez aurreko prozesuari gehitzen dio, bertaratzeko aukerarik izan ez duenari parte hartzeko aukera emanez.

1. saioa: Altzaga Auzoa
Eguna: 2026ko otsailak 12, osteguna
Parte-hartzaile kopurua: 13

2. saioa: Astrabudua Auzoa
Eguna: 2026ko otsailak 19, osteguna
Parte-hartzaile kopurua: 15

3. saioa: Erandiogoikoa Auzoa
Eguna: 2026ko otsailak 26, osteguna
Parte-hartzaile kopurua: 30

Udalerria lurraldearen aldetik hain zabala denez, eta auzo bakoitzari modu desberdinean eragiten dioten hainbat baldintzatzaile dituenez, garrantzitsua iruditzen zaigu tailerretako parte-hartzaileen jatorrizko auzoa nabarmentzea.

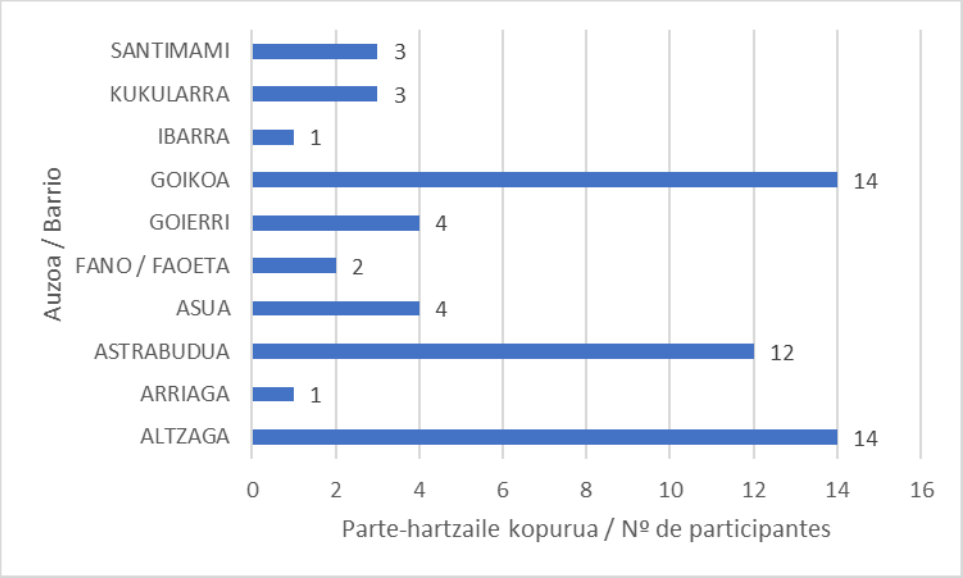

Generoari dagokionez, parte-hartzea nahiko ekitatiboa izan da, gizonen % 53 eta emakumeen % 47arekin. Adin-tartearen inguruko adierazpenik handiena 46-60 urte (% 41) eta 61-75 urte (% 43) tarteen artean dago. Gainerakoa 75 urtetik gorakoen % 2aren eta 31-45 adin-tartean daudenen % 14aren artean banatzen da.

Horrek esan nahi du, batura behin eginda, parte-hartzaileen batez besteko adina 58 urtekoa dela. < 18 eta 18-30 adin-tarteetako parte-hartze maila nulua izan da; beraz, udalerriko gazteenak erakartzeko kanal hurbilagoak erabili behar direla ondorioztatu da, baita 75 urtetik gorakoentzako kanal irisgarriagoak ere.

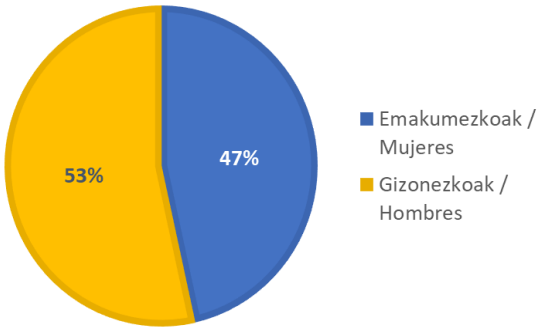

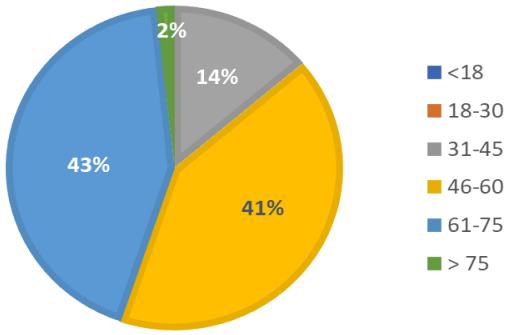

6/ ONDORIO OROKORRAK

Jarraian, herritarren ekarpenak eta hausnarketak gaika ezagutuko ditugu, eta, aldi berean, horiei buruzko ondorio orokorrak bilduko ditugu, online galdetegiaren ondorioak eta partaidetza-tailerraren emaitzak batuz. Hor batutako guztiak estrategia orokor batzuk emango dizkigu Erandio bizigarriagoa eraikitzen lagunduko digun Aurrerapen dokumentua idazten hasteko.

/ MUGIKORTASUNA ETA AZPIEGITURAK:

Mugikortasuna gure herri, hiri eta lurraldeen oinarria da. Erandioren kasuan, industria- eta landa-izaeraren arteko duen dikotomiak, hainbat gune sakabanaturekin, **lurralde anitza** dela ondorioztatzen du, **mugikortasunaren esparruko beharrak ezberdinak direla** argi utzita.

Garraio publikoaren zerbitzuari dagokionez, oso iritzi desberdina dago auzoen artean. Altzaga eta Astrabudua bezalako auzoetan, metroarekiko lotura dutenek, udalerriak bere metropoli-ingurunearekin, bereziki Bilborekin, duen lotura eta hurbiltasun ona indargunetzat jotzen dute. Aldiz, **udalerriko** gainerako **auzoetan bizi direnek, Bizkaibus eta E!Bus zerbitzuen mende daudenek, zerbitzuaren estaldura eta maiztasuna indartzeko beharra adierazten dute,** bai eta auzoen arteko lotura hobetzea ere. E!Bus zerbitzua bakarrik duten landaguneetan, zerbitzuaren prestazioan gabeziak antzematen dira, **igandeetan eta jaiegunetan garraio publikorik ez dagoela** adieraziz, baita **garraio publikoko ibilgailu** eta geltoki **batzuen irisgarritasun unibertsalaren falta ere,** eremu horietako biztanle gehienak adinekoak direla kontuan hartuta.

Oinezkoen mugikortasuna herritarrek udalerri osoan antzematen duten gabezia handienetakoa da. Bereziki, **udalerriko auzoen artean modu seguruan oinez mugitzeko zailtasuna** aipatzen da. Era berean, batez ere ibilgailu-oinezkoen bizikidetza duten landa-bideetan, autoen abiadura handiko arriskua, galtzaden estutasuna, zenbait kasutan bazterbiderik ez egotea eta argiztapen eskasa identifikatu dira. Halaber, auzoen **erdialdean oinezkoentzako eremu gehiago falta direla** nabarmentzekoa da.

Bizikleta udalerriaren garapenerako aukera garrantzitsua dela uste dute herritarrek. Itsasadarraren ondoko bidegorri berriaren aurreikuspenaren eta horren lotura Bizkaibiziko sarearekiko alde egiten da. Hala ere, **auzoak elkarrekin lotzen lagunduko duen hiriarteko bizikleta-sarerik ez dagoela adierazi dute,** batez ere itsasadarreko eremuaren eta landa-eremuaren artean.

Ibilgailu pribatuaren erabilerak **pisu handia** izaten jarraitzen du **udal-mugikortasunean,** batez ere landa-eremuetako auzoetan. Arazo aipagarrienetako bat **aparkaleku-plaza nahikorik ez izatea** da, epe labur/ertainerako mehatxu gisa identifikatzen dena, eta horrek gaiari udalerri osorako ikuspegi estrategiko batetik heltzeko beharra planteatzen du. Azken gai hori ere oso esanguratsua izan da online inkestan.

Jasotako hobekuntza-proposamenen artean, honako hauek daude: garraio publikoko geltokietatik gertu **disuasio-aparkalekuak jartzeko aukera, aparkatzeko erregulazio-sistemak** (TAO motakoak) **ezartzeko aukera**, bai eta landa-eremuetako **auzo-bideetan abiadura erregulatzea** ere.

Hobekuntza-proposamen gisa, ondorengo hauek aipatzen dira:

- Dagoen bide-sarea mantentzea eta **bide-segurtasuna hobetzea.**
- **Landaguneetarako taxibus zerbitzu osagarria** ezartzea, bai eta mugikortasun nodoei lotutako **geltoki** eta geraleku **berriak** sortzeko aukera ere, La Cadena inguruan geraleku bat egiteko proposamena barne, disuasio-aparkaleku bati lotuta egongo litzatekeena.
- Udalerriko auzo desberdinak lotzea ahalbidetuko duten **oinezkoentzako ibilbide jarraituak, irisgarriak eta seguruak sortzea.**
- **30 km/h-ko eremuak** sortzea ikastetxeen ondoko eremuetan, ekipamendu publikoen ondokoetan edo itsasadarretik hurbil dauden espazioetan.

Hiri-azpiegiturei dagokienez, **saneamenduko eta argiteria publikoko gabeziak** daudela ondorioztatu da, eta azken hori arazo bihur daiteke etorkizunean.

/ ESPAZIO PUBLIKOA ETA EKIPAMENDUAK

Ekarpenek, oro har, **dauden ekipamendu publiko batzuen urritasun edo mugaketa** baten pertzepzioa islatzen dute, batez ere Altzaga edo Astrabudua bezalako auzo jada dentsifikatuetan aurreikusitako bizitegi-hazkundeari dagokionez. Ildo horretan, **kirol-, hezkuntza-ekipamenduen eta soziokulturalen gaitasuna handitzeko edo indartzeko** beharra identifikatzen dute. Datu horiek online inkestaren emaitzek ere babesten dituzte.

Osasun-ekipamenduei dagokienez, **espezialitate medikuen eskaintza handitzea** eta asteburuetan arreta indartzea komeni dela uste dute herritarrek, batez ere, larrialdi-zerbitzuei dagokienez.

Gaur egungo **kultura-**ekipamenduak positiboki baloratzen dira, baina horietako batzuk **optimizatu daitezkeela** eta horien balioa azpimarra daitekeela adierazi dute, hala nola: Akarlandako aterpetxea edo Erandiogoikoa Kultur Etxea; baita ekipamendu **berriak sortzeko aukera** ere: **Udal Frontoia edo Gaztelekua.**

Horren inguruan gehien errepikatzen diren eskaeretan, honako hauek nabarmentzen dira: **gazteentzako aisialdirako espazio estalien** beharra, **adinekoentzako ekipamenduak hobetzea,** eta **aire zabalean kirola egiteko espazioak** sortzea (kalistenia, skate, igerilekuak, rokodromoa). Landa-izaera handiena duten auzoetako biztanleek ere ideia hori partekatzen dute. **Dauden ekipamenduen mantentze-lanak** hobetzeko beharra zeharka azpimarratzen da.

Hiri-ingurune trinkoenetan berdeguneen eta egonaldi-eremuen eskasia identifikatu dute, bereziki Altzagan eta Astrabuduan. Ildo horretan, berdeguneen azalera eta kalitatea handitzeko beharra planteatzen dute, bai eta gaur egun berdegune gisa **erabilerarik eza duten lurzatiak egokitzea ere.**

/ PAISAIA ETA LANDA-EREMUAK

Erandio lurzoru urbanizaezin gisa katalogatutako azalera handiko udalerria da, natura berehalakoan aurkitzen da, eta **natura-ondare handia** du gainera. Galdetegiaren arabera, jendeak paisaia behar bezala babestuta ez dagoela uste du. Landa-eremuen garapenari dagokionez, **gune askok horien landa-esentzia galdu dutela** eta pertsona gutxi aritzen dira lehen sektorean adierazi dute herritarrek. Gainera, **belaunaldi-erreleborik eza** sumatzen da. Hala ere, **nekazaritza- eta abeltzaintza-sektorea basogintzaren aurrean sustatzea** proposatzen dute.

Landa-auzoetarako sarbideari dagokionez, **dagoen oinezkoentzako edo bizikletentzako (bide berdeak) komunikazioa nahikoa ez dela** adierazi dute, eta antzinako bideak berreskuratzea proposatu dute. **Auzoen arteko loturarik eza** azpimarragarria da, bai eta ibilgailuen trafikoaren eta oinezkoen artean partekatzen diren landa-eremuetako bideen arriskugarritasuna ere, espaloirik ez dagoelako eta ibilgailuak ibiltzen diren kontrolik gabeko abiaduragatik.

Landa-eremuetako despopulazio zorrotza mahai gainean jarri da. Horrekin lotuta, **etxebizitza-eskaintzarik ezak** biztanle berriek eremu horiek bizitzeko aukeratu ahal izateko erakargarritasunean ere ez duela laguntzen aipatu dute. **Ondare-interesa duten baserriak kontserbatzearen** aldeko apustua egin beharko litzatekeela uste dute herritarrek, eta, aldi berean, **baserriak** eta lursailak **banantzeak** despopulazioaren arazoarekin lagundu ahal dezakeela irizten da.

Industria udalerriko hainbat eremutan oso hedatuta dagoenez, kutsadurak ibaiei, iturburuei, basoei eta berdeguneei eragiten die. Horregatik, **kutsatutako lursailak eta ibaiak** (Lertutxes, Potxin, Akarlanda, Asua, etab.) **kontrolatzea eta berreskuratzea** eskatzen da.

Baso-eremuetan mantentze-lanak egitea eta **espezie autoktonoak landatzeari** lehentasuna ematea eskatzen dute. Paisaia inbaditzen duten espezie eta landare ez-autoktonoak (panpa-belarra) desagerrarazteko neurriak hartzea aipatzen da bereziki.

Naturaguneen birnaturalizazioarekin eta horiek berreskuratzearekin lotutako aukerak identifikatu dira, **Astrabuduako hezegunea berreskuratzeko** eta hura korridore ekologikoan txertatzeko proposamena nabarmenduz.

/ KULTURA-NORTASUNA ETA ONDAREA

Identitatea Erandioko kolektibitatearen berezko ezaugarri multzoa da, besteen aldean ezaugarritzen duena. Saioetara bertaratutakoek udalerriaren indarguneak aitortzen dituzte bere kultura- eta kirol-multzoetan, bai eta bere industria- eta natura-ondarean ere.

Hala ere, Bilbo bezalako hiri metropolitar batetik edo Getxotik gertu egoteak **kultura-eskaintza lehiakorra izatea zailtzen duela** uste dute herritarrek. Bertaratuek **kultura-proposamenean inbertsiorik egin ez izanari** egotzi diote horren errua. Horregatik, **kultura-multzoen sustapenean** inbertitzeari lehentasuna ematea eskatzen dute, baita **euskararen erabileran** ere, udalerriaren kultura-identitatea indartzeko bitarteko gisa.

Ondare eraikiari dagokionez, **erabilerarik eza duten hainbat eraikin birmoldatzea** proposatzen dute, hala nola Lutxanako pintura-fabrika, Martiartuko dorretxea, Akarlandako aterpetxea edo Asuako eskolak, besteak beste.

/ ETXEBIZITZA

Erandioko udalerrian etxebizitzaren gaia **erronka handienetakoa da, mugikortasunarenarekin batera.** Online inkesta egin duten pertsona gehienen arabera, **Erandion ez dago gazteentzako, adinekoentzako edo familientzako etxebizitza eskuragarrien eskaintza egokirik.** Gainera, itsasadarretik gertuko eremuen eta landa-eremuen arteko herritarrek duten egoera sozioekonomiko ezberdinak eskaeraren irakurketa bakarra egitea zaildu egiten du.

Altzaga eta Asua auzoetan, esaterako, jada eraikita dagoen etxebizitza-dentsitate handiak espazio gutxi uzten ditu hutsik etxebizitza-sustapen berrietarako. Gainera, datu horri gehitu behar zaio auzo horietako lurzoru gehienak 10 eta 100 urteko uholde-lerroaren barruan daudela, eta oso kutsatutako hainbat lurzoru dituztela.

Etxebizitza berriaren eskaria handia da; hala ere, **hura eskuratzeko aukerak zailak dira,** erosteko nahiz alokatzeko eskaintza urria delako; gainera, higiezinen kostua handia da. Erosteko aukeretan etxebizitza libre modalitatea dago gehienbat.

Saiora bertaratu diren herritarren artean, **dauden udal-lursailak aprobetxatzea** beharrezkotzat jotzen da **etxebizitza publikoko parke bat sortzeko,** BOEak edo etxebizitza tasatuak bezalako ereduekin; modu horretan, etxebizitzaren prezioa eta eraikuntza mota kontrolatu ahal izango dela uste dute. Gainera, **etxebizitza-tipologia berriak** planteatzen dira, hala nola, **Coliving-a, tutoretzapeko apartamentuak** edo **zuzkidura-etxebizitzak,** egoitza publikorik ez duten eta emigratzera edo egoitza pribatuetara jo behar izatera behartuta dauden **hirugarren adineko pertsonen beharrari** erantzuteko.

Hala ere, Erandioko **landa-eremuan,** landa-izaerari eutsi zaio lehen sektoreari lotutako bizi-ereduekin, biztanleen behar berrietara egokitu gabe geratu. Horren ondorioz, **biztanle gehienak** eraikuntza-modalitate berriak dituzten eta garraio publikoz hobeto konektatuta dauden **guneetan bildu dira,** hala nola Erandiogoikoan. **Horrela,** udalerriko **beste landagune batzuetako despopulazioa mesedetu da.**

Lursail eraikigarririk ez dagoenez, higiezin-parkea handitzea zaila da, eta, beraz, parte-hartzaileen arabera, hobekuntza-estrategia **dagoeneko eraikita dagoen ondarea birgaitzean** datza, batez ere. **Araudiaren zurruntasuna kritikatzen dute** herritarrek, etxebizitza eta lursailen azaleren azpizatiketarako malgutasun handiagoak etxebizitza hutsak berritzea sustatuko lukeela eta landa-eremuak birpopulatzea erraztuko lukeela argudiatuz. Era berean, etxebizitza kooperatiboa bezalako **modalitateak agertzeko aukera** proposatzen da.

Gai horiek guztiek zuzenean eragiten diote biztanleriari. **Irisgarritasuna, bai hirikoa izan, bai etxebizitzakoa izan, mugikortasun urriko pertsonei eta adinekoei dagokie** batez ere**.** Aldiz, etxebizitzen prezioak eta tipologiak, arazo kolektiboa izan arren, eragin zuzenagoa du gazteengan.

/ JARDUERA EKONOMIKOAK

Euskal industria-ehuna galtzea eta ixtea arazo kolektiboa da gure gizartean; hala ere, Erandio bezalako industria-identitate nabarmena duten hirietan, **erabilerarik eza duen eraikitako industria-ondarearen desertifikazioa eta narriadura** nabarmenago ikusten da. Horri gehitu behar zaizkio bertan egindako jarduerek utzitako **kutsatutako lurzoruen afera** eta itsasadarretik gertu egoteagatik **uholde-arrisku maila handia** izatea. Erronka bi horiek dira udalerrian industria berria ezartzeko zailtasun handienetakoak.

Aitzitik, tailerretara bertaratutako pertsonek **industria udalerriaren indargunetzat identifikatzen dute**, eta horren hazkunderako borondatea dago. **Hutsik dauden lurzoruen inbentarioa** interesgarritzat jo dute industria-eremu berrietarako hazkundea diseinatzeko. Hala ere, lurzoruak **kutsagarriak ez diren** edo izaera jasangarriagoa duten **ekoizpen-jardueretara birbideratzeko eskatzen da,** bai eta birkokatzeko eta hiriguneetatik gertu dauden eremuetatik kentzeko ere. Online galdetegian lortutako emaitzen arabera, merkataritza- eta zerbitzu-jarduerek onarpen handiena izango lukete. Gainera, nekazaritza- eta industria-jardueren sustapenak ere onarpen-maila bera du inkesta honetan.

Hiriguneetatik gertu dauden eta erabilerarik eza duten industria-lurzoruak birmoldatzea beharrezkotzat jotzen da, Lutxana, Asua edo Erandiondo bezalako industria-aurriez betetako eremuen hiri-narriadura eta segurtasunik eza prebenitzeko.

Herritarrek modu positiboan transmititzen dute **udalerrian ezarritako enpresa ugarien presentzia** baita gaur egun Erandiorekiko interesa erakusten dutenen presentzia ere. Horiek premia desberdinak dituzte (bulegoak, logistika-zentroak...), eta **Bilbotik gertu daudenez,** eta

bide-azpiegitura ondo lotuta dagoenez, udalerria kokapen estrategikoa bihurtzen dute jarduera ekonomiko berriak ezartzeko. Asuaran eta Asuaberri industrialdeetako sarbideak hobetzeko beharra aipatu da bereziki.

Tokiko merkataritzari dagokionez, hiri-bizitzaren elementu egituratzaile gisa duen garrantzia islatzen da, bereziki udalerriko auzo finkatuenetan. **Hurbileko merkataritza babestu, indartu eta dinamizatzeko beharra** nabarmentzen da, merkataritza-jarduera **lehen sektoreko tokiko ekoizpenarekin** lotzea ahalbidetuz. **Udal-merkatua aktibatzearen** garrantzia azpimarratzen da.

Lehen sektoreko jarduerari dagokionez, **jardueraren prekarizazioa eta galera** egiturazko arazo bat dela plazaratu dute, eta horrek Erandioko landa-eremuei izugarri eragiten die. Horregatik, **landa-inguruneetako ekintzaileentzako** baldintzen laguntza eta hobekuntza **sustatzea** ahalbidetu behar da, honako hauen bidez: ezartzeko eta mantentzeko laguntza ekonomikoak eskainiz, burokrazia sinplifikatuz, publizitate-kanpainak sortuz eta produktuak merkaturatzeko erraztasuna emanez.

TAPER

TERRITORIO Y CIUDAD

2026ko APIRILA